

Leefbaarheidsdiscours onder de loep

Titel Schoon, heel en werkzaam?
Auteur Vasco Lub
Uitgever Boom
Prijs € 24,95
Pagina's 263
ISBN 978 90 5931 946 2

door Jan Steyaert, Master sociaal werk,
Universiteit Antwerpen

Vorige maand viel net na de deadline van het juni-nummer van *Zorg+Welzijn* het boek van Vasco Lub in de brievenbus. Spijtig, want het boek had al aandacht gekregen in de landelijke pers en we spelen natuurlijk graag kort op de bal. Anderzijds misschien goed dat het zo liep, want dit boek verdient een tragere lezing, je kan het beter tot je nemen als goede wijn, langzaam 'degusterend'.

De Wmo heeft als eerste prestatieveld het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid. Dat zijn niet alleen belangrijke kenmerken van sociale kwaliteit en daarom prima om als doel te stellen het op een hoger peil te brengen, maar er zijn ook belangrijke neveneffecten zoals verhoogde veiligheid en zorgzaamheid in de wijk. En dus wordt er massaal geïnvesteerd in buurt-bbq's, in sportveldjes, in speelstraten, in straatcoaches, in bewonersplatforms.

Maar klopt het uitgangspunt eigenlijk wel, vraag Lub zich af. Is er vanuit onderzoek voldoende onderbouwing voor het idee dat meer sociale samenhang op buurtniveau ook leidt tot meer sociale kwaliteit? Deze vraag tracht de auteur te beantwoorden via de strategie van de omgevallen boekenkast. Meer dan 300 relevante onderzoekspublicaties uit binnen- en buitenland werden bij elkaar gebracht. Een moedige poging die bewondering verdient, want de meervoudigheid van problemen en initiatieven op buurtniveau maken evaluatie van specifieke interventies niet eenvoudig. Lub kijkt meer specifiek naar vijf clusters van interventies: bevorderen van buurtcontacten, buurttoezicht, straatcoaches, gedragscodes en sport in de wijk. Het beschikbare materiaal overziend komt de auteur tot een

wat sombere conclusie: de meeste interventies op het gebied van leefbaarheid in de wijk zijn meer ingegeven door intuïtie dan onderbouwd door aangetoonde effectiviteit.

Er horen wel twee observaties bij de publicatie van Vasco Lub en de reacties in de media daarop. Vooreerst valt op dat Lub wel wijst op initiatieven en aannames die geen wetenschappelijke onderbouwing hebben en op die manier een besparingsagenda presenteert, maar als alternatief geen positieve agenda opmaakt. Wat er wel onderbouwd is, waar wel (meer) op kan geïnvesteerd worden, blijft onderbelicht. Het boek was een veel krachtiger pleidooi geweest als negatief en positief in evenwicht waren. In een interview doet Lub de uitspraak 'Ga eerst eens naar de bibliotheek in plaats van achteraf projecten te evalueren' (zie pagina 231 van zijn boek). Helemaal mee eens, maar laat de wetenschap dat ook eens heel concrete handelingsuitspraken doen over wat wel te doen om sociale voortuitgang te boeken. Hebben die 300+ publicaties daar ook iets over te melden?

En vervolgens valt op dat in de media vooral politici en beleidsmensen aan het woord komen die de door Lub aangevallen initiatieven zoals straatcoaches toch gaan verdedigen (dus de negatieve boodschap negeren) of vooral verwijzen naar die paar plaatsen waar de studie bemoedigende woorden bevat voor de huidige praktijk (het positieve uitvergroten dus). Lijkt wel erg op selectieve ontvankelijkheid. Het bij elkaar brengen van onderzoek en beleid/praktijk gaat blijkbaar nog niet zonder slag of stoot. Terecht dat bijzonder hoogleraar Tom van Yperen bij aanvaarding van zijn ambt aan de Rijksuniversiteit van Groningen er begin juni zijn oratie aan heeft gewijd (zie www.nji.nl). ■